

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов
Кафедра англійської філології

**Силабус навчальної дисципліни
ПЕРЕКЛАД В КОНТЕКСТІ МІЖЛІТЕРАТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма *«Англійська мова і література,
друга іноземна мова, переклад»*

за спеціальністю В11 Філологія

спеціалізації В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно),

перша – англійська

галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

Загальна інформація	
Назва дисципліни	Переклад в контексті міжлітературної взаємодії
Викладач (-і)	Марчук Тетяна Любомирівна
Контактний телефон викладача	0992360905
E-mail викладача	tetiana.marchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.cnu.edu.ua
Консультації	вівторок – 14:50 – 16:10

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні поняття, концепції, актуальні проблеми перекладознавства у контексті міжлітературної взаємодії, а також система тактик і прийомів для реалізації глобальних і локальних стратегій художнього перекладу та питання взаємодії та впливу перекладу твору на літературу країни реципієнта. Курс спрямований на розвиток у здобувачів вищої освіти теоретичних знань у галузі перекладу та літературознавства, умінь і навичок їх відповідального й творчого використання в науковій та професійній діяльності, критичної оцінки отриманих результатів, ідентифікації та пропонування шляхів розв’язання проблем.

Ключові терміни: контекст, контекстуальний аналіз, запозичення, збіги типологічні, художній переклад, національна літературна традиція.

Методи навчання:

Інтерактивна лекція, презентації, дискусії, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.

Методи контролю:

Тестування, письмова робота, проєкт, есе.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є збагачення знань магістрів-філологів у галузі перекладу та літературознавства, ознайомлення студентів з традиційними та сучасними теоріями та підходами до аналізу перекладу прозових, поетичних, драматичних текстів та їх взаємозв'язку з літературними процесами, а також пост перекладацький аналіз та критична рецепція. .

Основними цілями вивчення дисципліни є

- забезпечити майбутніх фахівців необхідною базою знань для дослідницької роботи шляхом висвітлення актуальних тенденцій розвитку науки про літературу,
- сформувати теоретичне розуміння й навички практичного застосування здобутків літературної компаративістики для реалізації глобальних і локальних стратегій художнього перекладу та вивчення питання взаємодії та впливу перекладу твору на літературу країни реципієнта,
- навчити студентів здійснювати глибокий пост перекладацький аналіз на основі провідних теорій літературної компаративістики.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно;

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів англійської та другої іноземної мови для досягнення запланованого прагматичного результату, ведення успішної особистісної та професійної комунікації та здійснення фахового усного та письмового перекладу

ФК 11. Здатність вести ефективну професійну діяльність індивідуально і в команді; здійснювати письмовий та усний (послідовний, синхронний) переклад, уміти застосовувати стратегії й тактики перекладу при усному та письмовому перекладі.

5. Програмні результати навчання

- розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів англійською мовою;
- знати й розуміти основні поняття, традиційні й новітні теорії, концепції, проблеми перекладознавства та літературознавства застосовувати їх для аналізу, інтерпретації, перекладу й редагування художніх текстів різних жанрів;
- здійснювати аналіз перекладів художніх творів в контексті літературних процесів;
- здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних;
- оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / Вибіркова
3	B11 Філологія	2	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин
------	-----------------

	лекц ii	практ.	сам. роб.
Topic 1. The concept of literary interaction 1.1 The main types and forms of literary relations. 1.2 Literary translation in the system of literary connections. 1.3 The role of translated literature in establishing national literatures of different countries. Individual written work: 1. The role of translated liturgical literature in establishing national literatures 2. European fiction in Western Ukrainian translations at the late 19 th - early 20 th century: a comparative aspect. Test	4	6	20
Topic 2. The author-translator relationship in a work of art. Literary and critical reception of the translation. 2.1 The problem of artistic style and text stylistics in translation studies. 2.2 Preservation of the linguistic and stylistic foundations of the literary movement in translation, and the ideological and figurative structure of the original artistic work. Individual task Essay on one of the following topics: 1. How to overcome the differences in the translation of literary works of different cultural areas? 2. Can the translation become closer and more understandable to the reader than the original? 3. Why are the concepts of "artistic language" and "modern literary language" not identical?	4	6	20
Topic 3. War. Literature. Translation. 3.1 English translations of contemporary Ukrainian literature abroad. 3.2 Literature against the war. Individual task Group work. Project: "Modern Ukrainian and World	4	6	20

Masters of Artistic Translation"				
		ЗАГ.:	12	18
				60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни		Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу студенти отримують залік на підставі оцінок, отриманих на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку студенти можуть отримати, відвідуючи практичні заняття – 60 балів. Передбачено 2 письмові роботи та 1 презентація, кожна з яких оцінюється в 10 балів. Передбачена також підсумкова контрольна робота (тестування), за яку студенти отримують максимально 10 балів.		
Вимоги до письмових робіт		Групові проєктні та індивідуальні письмові роботи передбачають індивідуальний творчий аналіз навчального матеріалу за власним вибором на основі розглянутих на лекціях і практичних заняттях аспектів. До кожної роботи подається перелік завдань, які корелюють з теоретичними положеннями, на яких базуватиметься практичний аналіз. Есе. Есе (друкований/електронний варіант) готується індивідуально і подається на перевірку за три тижні до завершення практичних занять курсу. ВИМОГИ ДО ЕСЕ: Есе – самостійна творча робота студента. Тема есе обирається студентом самостійно із змісту дисципліни. Обсяг есе складає 2-3 сторінки. Мета есе полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок. Есе дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію,		

використовувати основні категорії аналізу, виділяти причиново-наслідкові зв'язки, ілюструвати поняття відповідними прикладами, аргументувати свої висновки; володіти науковим стилем мовлення.

Есе повинне містити: чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми.

Есе виражає індивідуальні враження й міркування автора з конкретного приводу або предмета й не претендує на вичерпне трактування. Есеїстичному стилю властиві образність, рухливість асоціацій, нерідко антитиповість мислення, орієнтування на інтимну відвертість і розмовну інтонацію.

Структура есе

Титульний аркуш

Вступ

Основна частина

Висновки

Критерії оцінювання есе

Критерії /бали	Дескриптори			
	5	4	3	2
Контент (макс. 15)				
Теоретична компетентність (5)	Студент/ка повністю володіє теоретичною базою, творчо	Студент/ка володіє теорією, але не завжди коректно застосо	Студент/ка частково володіє теорією, некор	Студент/ка не володіє теоретичною базою і не вміє застосувати лінгвістич

		застосовує лінгвістичні методи при написанні роботи	вує методологію	ектно застосовує методологію	ні методи дослідження	
	Практичний аналіз (5)	Студент/ка докладно, послідовно і логічно обґрунтовує власну точку зору, демонструє творчий підхід до практичного аналізу	Студент/ка виконує всі практичні завдання, але не достатньо обґрунтовує власні висновки	Студент/ка виконує не всі практичні завдання, не обґрунтовує висновки або обґрунтовує неправильно	Студент/ка виконує менше половини практичних завдань. Не обґрунтовує власну думку, не формулює висновків	
	Вибір і презентація матеріалу (5)	Студент/ка обирає власний матеріал дослідження, релевантний для аналізу, вдало і творчо	Студент/ка обирає власний матеріал, але частково не релевантний або не	Студент/ка обирає власний матеріал для дослідження, але невда	Студент/ка обирає власний матеріал, але виконує менше половини завдань	

		його презентує.	зовсім вдало представлений	лий для ілюстрації.		
	Мова (макс. 5)	5	4	3	2	
	Мовна компетентність і структура	Студент/ка логічно і зв'язно формулює власну точку зору, використовуючи граматичні й лексичні конструкції рівня advanced	Студент/ка логічно і зв'язно формулює думку, допускаючи незначні і спелінгові помилки	Студент/ка логічно формулює думку, використовуючи прості граматичні конструкції, допускаючи граматичні, лексичні помилки	Студент/ка використовує прості граматичні конструкції, допускає граматичні і лексичні помилки. Викладу матеріалу бракує структури і логіки	
	*1 – робота не відповідає вимогам, зазначеним вище; *0 – робота не здана					
	Підсумкове тестування базується на матеріалі, розглянутому на всіх лекціях та практичних заняттях. Контрольне тестування проводиться на платформі d-learn у три етапи, відповідно до трьох тематичних блоків і оцінюється по 10 балів за кожен блок.					

	ВИМОГИ ДО РОБОТИ НАД ПРОЕКТОМ Проект виконується у групі (4-5 студентів). Тему для проекту в рамках заданої основної теми студенти можуть обрати самостійно, попередньо узгодивши з викладачем. Студенти працюють над пошуком необхідної інформації. Список джерел подається у друкованому варіанті. Знайдена інформація відсортовується та організовується згідно обраного плану, який студенти заздалегідь складають та обговорюють з викладачем. Остаточна версія проекту подається викладачу на перевірку. Захист проекту проходить у вигляді усної доповіді, що супроводжується Power Point презентацією або ж іншим наочним матеріалом. <i>Вимоги до захисту:</i> Тривалість доповіді разом із обговоренням не повинна перевищувати 15 хв. Не слід читати доповідь. Допускається використання заздалегідь підготовленого плану чи окремих цитат. Невідомі слова повинні бути сформовані у глосарій та поширені у вигляді роздаткових матеріалів. Доповідь слід виконувати на належному лексико-граматичному рівні з використанням базових ораторських технік, таких як паузи чи риторичні запитання. Вага оцінки у підсумку 10 балів. Презентація готового проекту здійснюється на 9 практичному занятті курсу.
Практичні заняття	Оцінюється робота на усіх практичних заняттях за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 60 балів розраховується як середнє арифметичне усіх оцінок, отриманих на практичних заняттях, із ваговим коефіцієнтом 12.
Підсумковий контроль	Форма контролю (залік); Форма здачі (комбінована).

8. Політика навчальної дисципліни

Курс читається англійською мовою.

Максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (60), письмових робіт (20), проєкту (10) та підсумкового тестування (10).

При виставленні **заліку** (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, а також бали за тематичні контрольні роботи. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань. Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.

Студенти, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням трьох письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>

Порядок перезарахування результатів **неформальної освіти** в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати фідбек щодо якості

викладання дисципліни <https://forms.gle/tNVZEkRtJ6sQyAAR9>

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» [«Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»](#). Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні документи/polozhenja/>

9. Рекомендована література

1. Curry, Dean. Highlights of American Literature. Washington: U.S. Department of State, 2005.
2. Encyclopedia of American Literature Ed. by C. Rollyson.. Vol. 3: The Modern and Postmodern Period from 1915. N.Y.: Facts on File, 2002.
4. Gentzler E. Contemporary Translation Theories. London and New York. Routledge, 1993.
5. Imagology. The Cultural Construction and Literary Representation of National Characters: A Critical Survey / Ed. by Manfred Beller and Joep Leerssen. – Amsterdam – New York (NY) : Rodopi, 2007. – 476 p. https://pure.uva.nl/ws/files/4176264/55349_imagology_in_the_visual_arts.pdf
6. Korunets I. V. Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages. Kyiv: Lybidpubl, 1995.
7. Zabyzhko Oksana Your Ad Could Go here, 2020 <https://lithub.com/your-ad-could-go-here/>
8. Zhadan Serhiy A New Orthography 2020 <https://losthorsepress.org/catalog/a-new-orthography/>
9. Астаф'єв О. Текст-донор і текст-реципієнт : трансформація давньоруських літописів у польських хроніках / Олександр Астаф'єв // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту імені Володимира Гнатюка. Серія „Літературознавство”. – Т. : ТНДУ, 2011. – Вип. 31. – С. 319 – 348 с.
10. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. Львів: Вища школа. Видавництво при Львів. Ун-ті, 1983. Коваль М. Гра в романі і гра в роман: (Про творчість Джона Барта) / Марта Коваль. – Л. : Піраміда, 2000. – 121 с.
11. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник. – К.:

Юніверс, 2002. – 280 с. 151

12. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту. Навчальний посібник для студентів старших курсів факультетів іноземних мов. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 272 с

13. Лановик М. Художній переклад як проблема компаративістики. Літературознавча компаративістика / Під ред. Р. Гром'яка. Тернопіль, 2001.

14. Лімборський І. В. Літературознавча компаративістика і художній переклад за доби глобалізації: сучасний стан, дискусії та проблеми. <http://limborsky-66.ucoz.ru/publ/1-1-0-7>

15. Мітосек З. Теорія літературних досліджень / Мітосек, Зофія ; [пер. з польськ. В. Гуменюк]. – Сімферополь : Таврія, 2005. – 408 с
https://shron1.chtyvo.org.ua/Mitosek_Zofia/Teorii_literaturnykh_doslidzhen.pdf?

16. Некряч Т. Є., Довганчина Р. Г. Айсберг в океані перекладу: Відтворення ідіостилю Ернеста Гемінґвея в перекладах українською та російською мовами : монографія. Київ : Ліра-К, 2014. 220 с.

17. Рильський М. Т. Мистецтво перекладу: Статті. Виступи. Нотатки. Київ : Радянський письменник, 1975. 344 с

18. Фразеологія перекладів Миколи Лукаша : словник-довідник – К. : Довіра, 2002. – 735 с.

19. Черняков, Б. Микола Лукаш: спадщина і спадкоємці // Сучасність. – 2001. – № 9. – С. 118-122.

**Викладач: Марчук Тетяна Любомирівна,
доцент кафедри англійської філології**